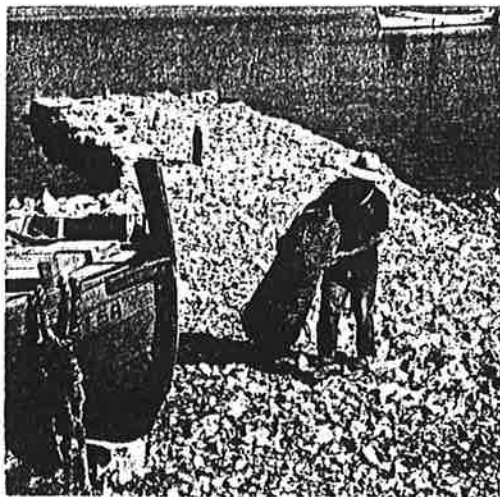
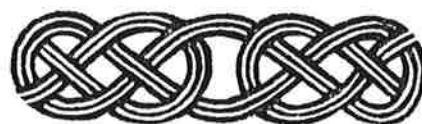


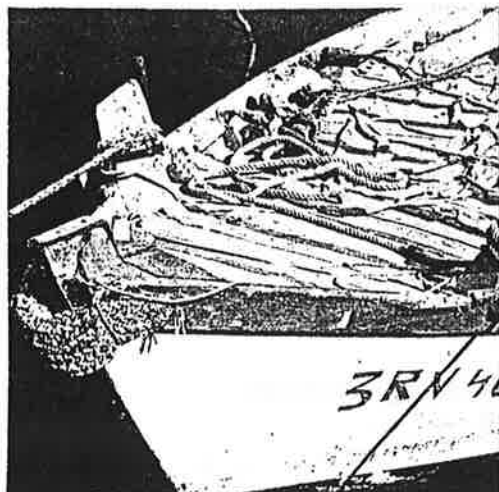
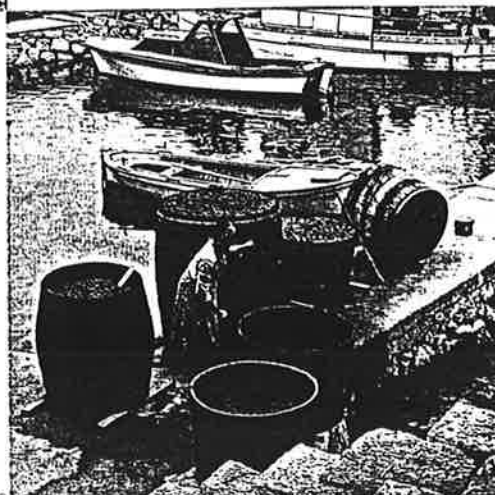
broj 7 / lipanj 1994.



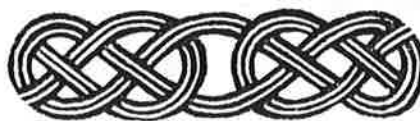
RIJEČ



Glasnik
Hrvatske
kulturne
zajednice



WIESBADEN



Naslovnica: motivi s Jadrana

RIJEČ^v - Glasilo Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden
WORT - Mitteilungsblatt der Kroatischen Kulturgemeinschaft
Wiesbaden e.V.

Odgovara: Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden
Verantwortlich: Kroatische Kulturgemeinschaft Wiesbaden e.V.

Friedrichstr.24
65185 Wiesbaden

Tel.:0611/ 174153 i 06128/ 45856
Faks:0611/ 495111

Urednici: Biserka Andrijević, Edvin Bukulin i Maja Runje
Redaktion:

Bankovni račun: Nassauische Sparkasse Wiesbaden
Kto/ 116 027 186
BLZ/ 510 500 15

Članovima Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden i dragim prijateljima koji podupiru ili prate rad našega društva

Štovani i dragi prijatelji !

Pozdravljaju vas članovi novog saziva predsjedništva !

Na čelo društva došli smo na zadnjoj izbornoj skupštini (izvješće: str.10) preuzimajući tako ugodnu dužnost i odgovornost da u duhu statuta predvodimo Hrvatsku kulturnu zajednicu tijekom sljedeće dvije godine. Osnovni smisao naših perspektiva vidimo u potrebi i mogućnosti da poličemo stvaralačko, tolerantno i moderno zajedništvo te tako unapređujemo društveni i kulturni život zajednice u Wiesbadenu.

Vaši:



Maja Runje, 1.dopredsjednica



Biserka Andrijević, predsjednica



Brigita Bekić, 2.dopredsjednica



Marija Crnčić, vijećnik



Željko Žigrić, tajnik



Marija Begić, rizničarka



Mato Žugaj, vijećnik



Marijan Batinić, vijećnik



Ante Marincić, vijećnik

P I S M A

Štovani urednici!

Javljam se za riječ u Riječi povodom intervjua Biserke Andrijević s Nikolom Karkovićem, vlasnikom restoranta Split u Wiesbadenu. U tom razgovoru Nikola Karković tvrdi da je ideja hrvatskih ugostitelja pod imenom Restaurant Croatica zamrla.

Zbog točnosti informiranja čitateljstva Riječi iznosim istinu: ideja Restaurant Croatica nije zamrla! Ona je dapače od ideje prerasla u svehrvatsku ugostiteljsku udrugu u Njemačkoj kojoj se iz mjeseca u mjesec pridružuju hrvatski ugostitelji iz svih krajeva Njemačke.

U Nürnbergu se, na primjer, u veljači 1994. po prvi puta održao Hrvatski tjedan tijekom kojega je dvadesetak hrvatskih ugostitelja otvorilo svoja vrata hrvatskoj kuhinji, hrvatskim specijalitetima i hrvatskoj kapljici. Uz bogatstvo hrvatske gastronomije promoviran je i hrvatski turizam.

Prava oaza hrvatske kuhinje postao je hotel Promenade na Amerseeu. Vlasnik Ante Brekalo ističe da su hrvatski specijaliteti dobro primljeni kod njemačke publike. Smatra da je projekt Restaurant Croatica najbolji put za mijenjanje navika njemačkih gostiju.

U Münchenu je nedavno osnovan Croatia-Shop koji opskrbljuje sve restorante Restoranta Croatica, a i prva vinoteka u kojoj se uz hrvatska vina mogu nabaviti i jaka pića, te ubrusi, stolnjaci s hrvatskim obilježjima, pa čak i posudje.

Da ne duljim, primjera ima puno. Ideja Restaurant Croatica živi, suprotno tvrdnji Nikole Karkovića. Dapače, ona proširuje svoju djelatnost, stiže sve veći broj članova i pomaže ugostiteljsku i gastronomsku akciju svih hrvatskih ugostitelja te ujedno i gospodarsku i turističku promičbu Lijepe naše.

Primate srdačne pozdrave, sa štovanjem,
Pero Homovec, Wiesbaden

Napomena redakcije: Veselimo se svakom pismu čitatelja, no nepotpisanim pismima ne poklanjamo nikakvu pažnju. Ona, kao i u svim drugim "pravim" redakcijama, dospjevaju u koš.



Poštovane dame i gospodo, poštovana gospodjo predsjednice

Za Vašu suradnju i podršku pri organiziranju i održavanju javne tribine s gospodinom Martinom Spegeljom, u Frankfurtu n/M, na temu "Dokle rat?", želimo Vam se i ovim putem prijateljski zahvaliti. Sigurni smo da bez Vašeg zalaganja priredba ne bi bila dostupna tolikom broju postetiteljâ, a nadamo se da je izlaganje i rasprava bila korisna za nazočne.

Ovom prilikom Vam želimo ujedno potvrditi uredno primanje Vašeg glasnika "Riječ" kojeg s interesom pratimo i ponekad se pitamo, kako Vam uopće uspije redovito prikupiti toliko vrijednog, zanimljivog i poticajnog materijala, ne samo iz kronike života i aktivnosti Zajednice, nego i s područja idejnih razmišljanja o povezanosti s domovinom, njenom prošloću i sadašnjošću. Zamisao i ostvarenje Vaše ljetne škole hrvatskog jezika za našu ovdašnju djecu zaslužuje da postane model i za druge hrvatske udruge ovog područja.

Uz prijateljske pozdrave, s nadom za daljnju iskrenu suradnju

(Ivan Sponar, tajnik)



M A T I C A H R V A T S K A
M A T R I X C R O A T I C A

Dragi prijatelji,

Primili smo vaš list "RIJEČ" broj 6, od veljače 1994. godine.

Čestitamo na vašoj aktivnosti, marljivosti i uspješnom povezivanju Hrvata izvan domovine i onima u domovini.

Posebno nam je drago da smo u ovom najnovijem broju naišli na vašu posebnu brigu za ugrožene Hrvate u domovini (Podlapača).

Čestitajući vam na vašim nastojanjima i uspjesima želimo vam mnogo uspjeha u daljnjem radu.

Uz srdačne pozdrave,

Dr. Lav Znidarčić,
pročelnik

R a z g o v o r i

DR. M A R I J A O R L O V I Ć

U "Razgovorima" predstavljamo osobe koje žive i rade medju nama u Wiesbadenu.

Ovaj puta razgovaramo s dr. Marijom Orlović, članicom našeg i drugih hrvatskih društava, osobom koja se zadnjih godina istakla velikim angažmanom za Hrvatsku, no koja je i istaknuta predstavница njemačkog političkog života: dr. Marija Orlović zastupnica je u parlamentu grada Wiesbadena.

Riječ: Gospodjo dr. Orlović, u Njemačku ste došli na malo drugačiji način negoli većina migranata: kao stipendistica Sveučilišta u Mainzu. Budući ste se rano uključili u njemački društveni život može se usto steći dojam da ste od početka planirali ono što se danas naziva "integracijom"?

Dr. Orlović: Zapravo nisam nista planirala. Ono što se možda čini poput planirane strategije da se uključim u ovo društvo bila je samo znatiželja da ovo društvo dobro upoznam. Da sam išla u Englesku, vjerojatno bih se takodjer nastojala uključiti i poprimiti neke oblike života sredine u koju dolazim; kad su Dalmatinci dolazili u Slavoniju, takodjer su poprimali neke običaje i jezik nove sredine, pa zašto to ne bi bilo moguće za Hrvaticu u Njemačkoj. Nisam na početku isključivala ni ostanak ni povratak. Htjela sam samo iskušati što mi ovo društvo može dati. To je bilo glavno i zato nikada nisam štedjela za stan ili kuću, ili si nešto u životu prikračivala radi eventualnog povratka.

Moj dolazak je zapravo bio slučajan. U Zagrebu sam bila apsolventica njemačkoga i španjolskoga. Jednog sam dana stajala u predvorju zagrebačkog Filozofskog fakulteta i tu me je u prolazu oslovio profesor Škreb kod kojeg sam kao najbolja studentica na godini bila demonstratorica. Pitao me: "kolegice, jeste li raspoloženi ići godinu dana kao stipendistica u Mainz".

Iz toga jednogodišnjeg studija razvio se postdiplomski studij, a 1977. sam doktorirala s jednom radnjom iz područja sociolingvistike na Institutu za njemački jezik Sveučilišta u Mainzu

Cijelo to vrijeme znala sam da će u Zagrebu biti teško naći posao, međjutim tu teškoću nisam stavljala u prvi plan. Najzanimljiviji izazov bila mi je nova zemlja u kojoj sam imala priliku učiti i boraviti.

Riječ: U to ste vrijeme još veoma blizu svom djetinjstvu i mladosti u Hrvatskoj. Je li stoga jos prisutna čežnja za zavičajem ili ste se već bili potpuno okrenuli novoj stvarnosti?

Dr.Orlović: Vrijeme koje sam provela u svom rodnom mjestu, to je Antunovac kod Pakraca, oblikovalo me duboko i intenzivno. Medjutim, preseljenjem moje obitelji u Zagreb u mojoj 15.godini veza s Antunovcem se naglo prekinula jer onamo više nismo odlazili. Moje se zanimanje tada okrenulo prema Dalmaciji, prema Stankovcima, odakle mi je otac, a kamo smo češće putovali. Tim događajima stekla sam jedno iskustvo prijeloma, doživjela sam naime jedan rastanak od mjesta u kojem sam stekla svoje psihičke i socijalne korijene, a da sam ujedno doživjela da i druge sredine mogu biti tople, ugodne i zanimljive, da to ne mora biti samo mjesto u kojem čovjek odrasta.

Raznolikost kultura bila mi je bliska i iz samog Antunovca. U selu su živjeli Hrvati zajedno s Česima, Slovacima i Nijemcima. Tako sam sa svojom prabakom govorila slovački, a moja najbolja prijateljica u djetinjstvu bila je Nijemica. Bila sam navikla na razne jezike, običaje, na razne mirise u kuhinjama i suživot kultura nisam držala ničim opasnim, niti sam ga doživljavala kao nešto čega bi se trebalo bojati.

Riječ: Kako je došlo do toga da se brzo uključite u njemački politički život ?

Dr.Orlović: Završivši studij i započevši moj prvi posao odlučila sam se priključiti jednoj političkoj grupi zato jer sam željela sudjelovati u oblikovanju ovog društva, biti prisutna na mjestu na kojem se odlučuje. Socijalnodemokratskoj stranci pristupila sam upravo radi njezine međunarodne orijentacije. Bila sam uvjerena da se u tom krugu neću osjećati strankinjom, pa čak i unatoč činjenici da u to vrijeme nisam imala njemačko državljanstvo. Ja za sebe naime uvijek kažem da sam ja internacionalna Hrvatica. U stranci sam doista odmah izabrana u lokalno predsjedništvo, a 1984. sam na stranačkoj gradskoj konvenciji izabrana u gradski parlament. Od tada sam u parlamentu, odgovorna za područje unapređivanja gospodarstva.

Prije mog prvog mandata ipak sam se i eksplicitno morala odlučiti gdje će biti moje mjesto u budućnosti i tada sam odlučila zatražiti njemačko državljanstvo.

Riječ: Kako ste tada s pozicije jedne predstavnice SPD-a, a hrvatskog porijekla, gledali na političke prilike u tadašnjoj Jugoslaviji ?

Dr.Orlović: Ja sam s tadašnjom Jugoslavijom imala jedinu vezu preko svoje obitelji u Zagrebu. U to vrijeme nisam bila u nikakvom dodiru s jugoslavenskom politikom. Nisam takodjer nikada sudjelovala u antijugoslavenskim aktivnostima, osim možda tijekom moga studentskog perioda u Zagreba, a tada s lijeve strane.

Riječ: Kako se može razumjeti da niste imali potrebu artikulirati Vaša stajališta prema Jugoslaviji kroz njemačku politiku?

Dr.Orlović: Tada je o jugoslavenskoj politici bilo moguće govoriti samo na relativno afirmativan način. Nisam željela govoriti o vlastitim iskustvima zato jer sam znala da bih mogla biti krivo shvaćena i spremljena pod jednu etiketu koja bi mi onemogućavala daljnji normalni

rad i život. Nisam smatrala da je produktivno jednim glasom se suprotstavljati sustavnom mišljenju o Jugoslaviji. Zato sam se koncentrirala na političke aktivnosti koje su pokretale ovo društvo.

Riječ: Zar Vas nimalo nije obvezivala odgovornost prema hrvatskoj sudbini, ona odgovornost koja će Vas kasnije, 1990, pokrenuti da intenzivno djelujete ?

Dr.Orlović: Moj tadašnji stav prema Jugoslaviji, i uopće prema situaciji u Istočnoj Europi bio je vrsta uspavanog stava. On je rezultirao iz uvida da kao osoba mogu više postići ako se angažiram na produktivnijim područjima politike. Smatrala sam da bi angažman protiv Jugoslavije doveo do neproduktivnih situacija, koje ne bi ničemu pridonosile, a meni bi onemogućile rad na ostalim zanimljivim političkim područjima. Praktički sam čekala trenutak kada neću biti sama, kada će se na istom terenu naći više osoba.

Riječ: Kada je za Vas nastupio taj trenutak ?

Dr.Orlović: Neposredno uz napad jugoslavenske vojske na Sloveniju sazvala sam predsjedništvo svoje stranke i pokrenula pitanje da se stranka angažira u korist osamostaljenja Slovenije i Hrvatske. Tada sam prvi put u krugu svojih stranačkih kolega nastupila kao Hrvatica. To sam obrazložila brizantnošću situacije. Upozoravala sam da će, ne zauzme li Europa jasan stav u prilog Slovenije i Hrvatske, doći do nasilja kao u kameno doba i do strašnog krvoprolića. Moje su kolege tada smatrale da sam se ja razotkrila u smislu jednog hrvatskog nacionalizma, što sigurno nije bilo točno. Ja sam i dalje ostala internacionalac, iako sam morala reći da je ono što se događalo u bivšoj Jugoslaviji bio rasizam i fašizam i da socialdemokrati jednostavno moraju biti protiv toga.

Nažalost, rezultati su poznati. I moja stranka i druge političke snage u Njemačkoj oslonile su se na oružanu srpsku silu kao na onu snagu koja će stvarati red i poredak, što je užasno žalosno obzirom da se istodobno sve stranke pozivaju na princip nenasilja u politici.

Riječ: Je li bilo posebno teško doživjeti takav stav u vlastitom političkom krugu ?

Dr.Orlović: Da, no ja sam svoje kolege razumjela. Oni obzirom na Jugoslaviju nisu imali isto iskustvo kao mi. A mi smo za vrijeme Jugoslavije uglavnom svi i šutjeli, jer je to bio zakon opstanka.

Riječ: Zar je bilo teško razumjeti situaciju u kojoj jedna vojska ide na goloruki narod kako bi skršila demokratski donesenu odluku toga naroda?

Dr.Orlović: Za mene to nije bilo teško shvatiti, ali je to očito bilo teško objasniti. No, poznato je da su u javnoj politici bili učvršćeni mnogi negativni stavovi o Hrvatskoj. Hrvati su smatrani nacionalistima, a Srbi šarmantnim i tolerantnim Jugoslavenima.

Kako je razvitak prilika u Jugoslaviji napredovao, ja sam ipak svojim stavom u stranci dobila na vjerodostojnosti. Vremenom sam tako, vjerujem, doprinijela da se prihvati hrvatska želja za samostalnošću, a da ju se ne interpretira kao nacionalističku potrebu. U mnogim su mi stvarima stranačke kolegice i kolege kasnije izlazili u susret u okvirima mojih zalaganja za Hrvatsku.

Riječ: Izlazili u susret ili pratili Vaše aktivnosti ?

Dr.Orlović: Pozitivno pratili moje aktivnosti. Međutim, činjenica je da ja i nisam pokušala uvući stranku u javne diskusije u vezi moga djelovanja. Ona me nagradila time da me diskretno i pozitivno pratila.

Riječ: Nije li to malo?

Dr.Orlović: Moglo bi se i tako gledati. No činjenica je da mi je to pomoglo dati veliki doprinos Hrvatskoj u njenim najtežim trenucima.

Ja često u zadnje vrijeme kažem da je s ovakvim stavovima umrla klasična socijaldemokracija. Srž socijaldemokracije je otpor prema fašizmu, a u ovom ratu Srbija nije razotkrivena kao fašistička sila, već je njen fašizam čak toleriran. Mislim da će to značiti da će se socijalna demokracija odsada morati mjeriti drugačijim mjerilima. U tom kontekstu za mene se u zadnje vrijeme postavljalo pitanje mogu li uopće ostati članicom stranke koja je odstupila od vrijednosti radi kojih sam joj pristupila. Cijelo to iskustvo bilo je za mene bolno, no nije me spriječilo da ostanem dosljedna svojim stavovima, da ih u stranci ponavljam i da se angažiram tamo gdje mi je bilo moguće.

Riječ: Taj je angažman, i politički i humanitarni, unatoč granica o kojima smo govorili, imao ,i jos uvijek ima, velike dimenzije.

Dr.Orlović: Počelo je jednim pismom kojeg sam pisala gradonačelniku Ljubljane kada je počeo napad na Ljubljanu. To sam pismo ponudila na potpis svojim stranačkim kolegama, no nitko nije htio potpisati.

Iza toga je slijedilo niz drugih aktivnosti koje ja nisam planirala, već su se one razvijale same po sebi. Ja nisam izmicala niti jednom izazovu, i kako su se malo po malo ljudi počeli meni obraćati - počela sam naime upoznavati Hrvate u Wiesbadenu i okolici, do tada nikog i nisam poznavala, te su oni upoznavali i mene - pokušavala sam rješavati probleme i to bez obzira je li se radilo o minotragačima, agregatima ,crpkama za vodu ili izložbama i konferencijama za novinare.

Riječ: Vrhunac Vašeg angažmana je turingijska donacija koja je, kako je poznato, najveća privatna donacija Hrvatskoj. Njena je vrijednost oko sto milijuna maraka. Kako je došlo do te donacije ?

Dr.Orlović: Počelo je zamolbom iz Zadra za hitnom nabavkom agregata. Prve sam našla u krugu Wiesbadena i kada su Zadrani došli po njih, pozvala sam novinare i tom prilikom iznijela obavijest da su potrebe Zadra i dalje akutne i hitne. Novine su objavile moje ime i broj

telefona i doista, javio mi se direktor Instituta za okoliš Turingije koji je u svom nadležstvu imao tri skladišta tehničke robe koja je tamo bila sakupljena od bivše vlade Istočne Njemačke, a za slučaj katastrofe. On je ta skladišta trebao rasformirati i pitao me što bih od toga mogla trebati. Kako me je gradonačelnik Zadra obavijestio da bi im trebalo sve, počela sam se boriti da sve dobijemo za Hrvatsku. Ta borba ni politički ni organizacijski nije bila lagana. Osim toga i logistički dio je bio izuzetno složen. Radilo se naime o stotinama crpki za vodu, stotinama agregata, kamiona itd. U Hrvatskoj su za sve to partneri bile političke strukture u Zadru i Dubrovniku.

Riječ: Vaš angažman još traje ?

Dr.Orlović: Upravo radim na jednom projektu za Osijek. Gospodin Kramarić, osiječki gradonačelnik, mi je u jednom razgovoru iznio potrebu unapređivanja gospodarske i ekološke situacije u svom gradu. Iza toga sam s kolegama koji su stručnjaci za ekologiju išla u Osijek i sada se ovdje u Wiesbadenu sprema projekt za rješavanje problema s otpadom i s otpadnim vodama u Osijeku. To će biti jedan hrvatsko - njemački projekt. Ovaj tjedan u Wiesbaden upravo radi toga dolazi stručna ekipa iz Osijeka.

Drugi projekt, a koji mi je posebno drag, je hrvatsko - njemački solarni istraživački centar koji sam dogovorila s jednim od vodećih instituta u Njemačkoj, a ja bih ga rado ostvarila u Bakru.

Ovi projekti nisu više samo humanitarni, već su gospodarstvene naravi i ja u njih ulazim i profesionalno.

Riječ: Na Vasim putovanjima u Hrvatsku susreli ste mnogo ljudi, od onih na vodećim političkim mjestima, do ljudi u tvornicama, hotelima itd. Kakvi su Vaši dojmovi i ocjene ?

Dr.Orlović: Najviše mi se sviđa mlađi naraštaj sa svojom pozitivnom energijom i oduševljenjem, no susrela sam i mnoge starije izuzetne sugovornike. Hrvati su jako skroman narod. Ponekad misle da su provincijalni, a u stvari su manje provincijalni od prosječnih Nijemaca. Mnogi Hrvati su puno putovali, radili po svijetu, imaju velika iskustva. Osim toga Hrvati su nevjerojatno samoodgovorni. Posebno su pak sposobni u improvizacijama. Možda je slaba strana hrvatskog mentaliteta nedostatak smisla za dugoročno sustavno djelovanje i nedostatak smisla za rad u grupi.

Osim toga sam primjetila da su Hrvati često konzervativni, da taj konzervatizam čak njeguju, što je u suprotnosti s njihovim svjetskim iskustvom. Taj konzervatizam smatram nepotrebnim i suvišnim jer uvjetuje očuvanje i stvaranje barijera koje sputavaju, koje onemogućavaju otvaranje hitno potrebnih stvaralačkih snaga za hrvatsko društvo. On je takodjer jako opasan za žene u Hrvatskoj jer će ih sputavati u njihovu razvitku i djelovanju, što bi za hrvatsko društvo bio gubitak, jer upravo su hrvatske žene dale kvalitetan doprinos hrvatskoj demokraciji.

Riječ: Položaj žene na Zapadu takodjer nije bez elemenata diskriminacije. Vi ste to sigurno i sami iskusili; živite sami, što sigurno nije uvijek jednostavno ?

Dr.Orlović: Istina je da i u njemačkom društvu žene ne čekaju najbolja mjesta i najbolje prilike, mada tu ima velikih razlika. Prilike sigurno nisu iste u pokrajini Bavarskoj i u pokrajini Hessen. No ono što je ovdje bitno drugačije, to je da se sa ženskim kompetencijama i kapacitetima ipak postupa normalnije.

Što se tiče toga da živim sama, možda to obzirom na neke točke i je napornije, ali je obzirom na neke druge točke sigurno manje naporno! Kao i svaki drugi oblik života i ovaj ima i dobre i loše strane. Uz moj stil života obitelj je doista teško zamisliva: iz kuće odlazim rano u jutro, a vraćam se često tek kasno navečer.

Riječ: Rad je u Vašoj životnoj koncepciji u prvom planu ?

Dr.Orlović: Najvažnija mi je moja samostalnost i kvalitetni odnosi s ljudima koji su mi dragi. Kvalitetni je odnos za mene odnos koji se zasniva na povjerenju i ljubavi. Rad mi je takodjer veoma važan, no ja imam i hobije. To su kuhanje, moderna umjetnost i jedrenje. Članica sam jedriličarskog kluba. Na Rajni imam malu jedrilicu "Marivu" i kad je lijepo vrijeme, vikendom jedrim.



Dr.Marija Orlović na Rajni, uz svoju jedrilicu

Razgovor vodila: Maja Runje

Izborna skupština Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden

Wiesbaden, Waldstrasse 95; 13.3.1994.

U nedjelju, 13.3.1994. održana je u prostorijama Hrvatske župe u Wiesbadenu, u Waldstasse 95, izborna skupština našega društva.

Skupština je počela malim kulturnim programom u kojem su posebnu pažnju privukle glazbene interpretacije mladog studenta pjevanja Ante Tolića koji je otpjevao tri stare hrvatske pjesme. Također je lijep i proživljen bio nastup Stjepana Tomašića, posebno interpretacija njegovih medjimurskih popjevki.

Skupštini je prisustvovalo 48 članova. Iako je broj prisutnih članova predstavljao tek nešto više od četvrtine ukupnog broja naših članova, skupština se mogla održati budući važeći statut predviđa da odluke donose prisutni članovi. Skupštini je prisustvovalo i desetak gostiju, predstavnika Hrvatske župe, hrvatskih udruga u Wiesbadenu te Hrvatske liste u Vijeću stranaca grada Wiesbadena.

U prvom dijelu skupštine predsjedništvo je podnijelo izvješća o proteklom dvogodišnjem radnom razdoblju. Težište izvješća Maje Runje, predsjednice, bilo je razmišljanje o mogućnostima i perspektivama kulturnog rada u maloj wiesbadenskoj hrvatskoj zajednici. Edvin Bukulin, tajnik, govorio je o iskustvima i rezultatima organizacijskih aktivnosti u regiji i na razini Njemačke, Ivo Andrijević, dopredsjednik, o mogućnostima veza i rada za Hrvatsku, a Biserka Andrijević, blagajnica, izvijestila je o financijskom stanju u društvu. Skupština je prihvatila izvješća i razriješila upravu.

Izborni dio vodio je izborni odbor u kojem su radili Ivo Andrijević, Marinko Bodrožić i Agneza Novak. Zapisničar je bio Slavko Vrdoljak.

Za mjesto predsjednice/predsjednika kandidirali su Biserka Andrijević i Edvin Bukulin. Biserka Andrijević izabrana je apsolutnom većinom glasova.

Za preostalih osam mjesta u predsjedništvu kandidiralo je 11 osoba. Izabrani su: Maja Runje, Brigita Bekić, Marija Crnčić, dr.Mato Žugaj, prof.Marijan Batinić, Ante Marinčić, ing.Marija Begić i dipl.ing.Željko Žigrić. Dužnosti unutar predsjedništva podijeljene su ovako: Maja Runje je prva dopredsjednica, Brigita Bekić druga dopredsjednica, dipl.ing.Željko Žigrić tajnik, a ing.Marija Begić blagajnica. Vijećnici su Marija Crnčić, dr.Mato Žugaj, prof. Marijan Batinić i Ante Marinčić.

U svojoj završnoj riječi nova predsjednica Biserka Andrijević se zahvalila na povjerenju članova društva, istakla da će težišnica njenog rada biti u unapređivanju radne razine kulturnog društva te u unapređivanju radnih kontakata s njemačkim društvom u Wiesbadenu. Izrazila je zatim očekivanje da će u radu sudjelovati svi članovi društva, svaki prema svojim zanimanjima i vremenskim mogućnostima, te nadu da će rad u predsjedništvu i svim radnim skupinama biti kolegijalan i timski.

Rad skupštine protekao je u ugodnom ozračju optimizma i povjerenja pa je u prisutnima pobudio nadu da će rad naše udruge u nadolazećem razdoblju biti ugodan i plodonosan.

ANKETA ANKETA ANKETA ANKETA ANKETA ANKETA ANKETA

S namjerom da saznamo dio novih razmišljanja o našoj vječnoj temi: *ostanak ili povratak*, ovih smo dana u Wiesbadenu pitali:

RAZMIŠLJATE LI O POVRATKU U HRVATSKU ?



KATARINA NOVAK, 42 god., domaćica:

Razmišljam i to intenzivno i često. Svakako se želim vratiti u Hrvatsku, naravno zajedno sa svojom obitelji. S djecom takodjer neće biti problema jer jako vole ići u Hrvatsku. Ne znam točno kad ćemo se vratiti, ali znam sasvim sigurno da ne želim dočekati ovdje mirovinu jer to bi značilo još dosta dugi boravak u Njemačkoj. Vjerujem da ćemo još malo pričekati dok se situacija u Hrvatskoj ne stabilizira te da ćemo tada krenuti.

DAMIR KALAJŽIĆ, 22god., učenik

Za sada ne razmišljam o povratku, možda jednom kasnije...
Rodjen sam ovdje u Njemačkoj, to je sredina u kojoj se osjećam ugodno i koja mi je bliska. Mislim da su to uglavnom razlozi zbog kojih želim ostati ovdje.

MATE GRGAT, 47 god., vozač



Moja obitelj i ja mislimo o povratku. Razlozi su u tome da želimo živjeti u slobodnoj Hrvatskoj. No, ne radi se samo o toj idejnoj vrijednosti: očekujemo da će Hrvatska napredovati i da će naša djeca imati normalan život i razvitak.

Imamo konkretne planove za povratak. Oni bi se trebali ostvariti tijekom sljedeće dvije godine. U Hrvatskoj upravo poduzimamo pripreme za osiguranje egzistencije.

Gledajući iz ove perspektive ponekad pomislim da će mi odlazak iz Wiesbadena biti težak, no iz iskustva znam da Njemačku brzo zaboravim kad sam u Hrvatskoj.

MARJA JANKOVIĆ, 16 god., učenica

Ne namjeravam se vratiti u Hrvatsku. Mislim da tamo nema budućnosti. U Njemačkoj je čak i s nižim školskim obrazovanjem moguće naći zaposlenje, dok su u Hrvatskoj mnogi stručni i visoko kvalificirani ljudi bez posla.

Situacija u Hrvatskoj je prilično nesigurna i ja ne vidim tamo perspektive za sebe.



MARJAN DEPIKOLOZVANE, 54 god., domar

Uvijek smo se moja supruga i ja željeli vratiti u domovinu, no činjenica je da to nije jednostavno. Teško je s djecom, jer iako se i oni žele vratiti, trebaju prvo završiti školovanje, a zatim u Hrvatskoj naći zaposlenje. Tu bi nam puno pomogli programi hrvatske vlade.

Jedno je međutim sigurno: supruga i ja ćemo se vratiti najkasnije kad dobijemo mirovinu, s nadom da će nas djeca redovito posjećivati.



SILVIJA BAGARIĆ, 17 god., učenica

Ne, ne razmišljam o povratku u Hrvatsku. Pa znate, ovdje sam se rodila, rasla, stekla mnoge prijatelje, a i obitelj mi je ovdje. U stvari ja sam ovdje kod kuće, pa stoga vjerujem da tu mogu lakše ostvariti svoje planove za budućnost.

U Hrvatsku ću ići na ljetovanje ili u posjet baki i djedu, ali najiskrenije mislim da tamo ne bih mogla živjeti.



ZDENKO TOLJ, 38 god., elektroničar

Moja obitelj i ja itekako razmišljamo o povratku u Hrvatsku. Povratak smo doista uvijek i planirali. Već smo se jedanput pripremili na povratak i to nakon što je naš sin završio 4. razred osnovne škole, ali je onda izbio rat pa smo povratak morali odgoditi.

Mi međutim ne namjeravamo odustati. Odredili smo si sada sljedeći rok, a to je kad Mario, naš sin, završi gimnaziju.

SILVANA ČOSIĆ, 22 god., studentica

Rodjena sam u Njemačkoj, tu sam odrasla i tu se školujem. Osjećam da pripadam ovoj sredini u kojoj živim. Ovdje mi je sve poznato i blisko, osjećam se zbrinuto i sigurno.

Ne želim razmišljati o povratku, jer kad bih to i htjela ne znam kuda bih se vratila, kraj iz kojeg su moji roditelji pod srpskom je okupacijom.

DR. DARKO MILAT, 58 god., liječnik – specijalista kirurgije i urologije



U Njemačkoj sam od 1966, što znači već 28 godina. U Njemačkoj sam stekao dvije specijalizacije, pomno gradio svoju liječničku struku i karijeru. Ovdje sam također izgradio kuću, stekao prijatelje, vodio normalan društveni život i Njemačka je tako postala mojom drugom domovinom.

U ovom trenutku ja još uvijek radim; svoju ordinaciju želim voditi do mirovine. A onda, kad budem u mirovini, provodit ću četiri do pet mjeseci u svojoj drugoj kući, u Žrnovskoj Banji na Korčuli.



JOSIP GRBASIĆ, 28 god., ekonomista

U ovom trenutku ne razmišljam o povratku u Hrvatsku. Razlozi su u ekonomskim okolnostima. Naime o mojim primanjima ovisi i moja obitelj u Osijeku, koja je ratnim događajima izravno pogodjena. No, naravno moja želja je kao i kod većine Hrvata u dijaspori povratak u domovinu. Takva odluka ne može biti samo emocionalno utemeljena, već čovjek mora za svoju obitelj i sebe vidjeti stvarnu perspektivu.

PROSLAVA MAJČINOG DANA

Wiesbaden, "Pius-Haus", 8.5.1994.

U nedjelju, 8.5.1994. hrvatske su se obitelji poslije mise okupile u dvorani "Pius-Haus" na proslavi Majčinog dana.

I pripravama ove proslave sudjelovale su sve hrvatske udruge u Wiesbadenu,

Nakon šarolikog programa i pjesme ponudjen je ukusan ručak.

Ovo nedjeljno poslijepodne obitelji su provele u druženju i ugodnom razgovoru.



Djevojke iz tamburaške skupine Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden nakon nastupa, ispred "Pius-Haus"-a

HRVATSKI SVJETSKI KONGRES U NJEMAČKOJ

Osnivačka skupština, Köln-Frechen, 16. i 17. 4. 1994.

U Köln-Frechenu je 16. i 17. 4. ove godine održana osnivačka skupština Hrvatskog svjetskog kongresa u Njemačkoj.

Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden imala je pravo, prema broju svojih članova, u Köln-Frechen uputiti tri svoja zastupnika. To su bili: Biserka Andrijević, Ivo Andrijević i Maja Runje. U radu skupštine sudjelovalo je još nekoliko predstavnika KKZ-a Wiesbaden u svojstvu zastupnika-pojedinaca.

Skupštinu je otvorio predsjednik privremenog odbora prof.dr.Drago Novak, a pozdravili su je gosti: dr.Žarko Domljan, podpredsjednik Sabora, dr.Ivan Ilić, veleposlanik Republike Hrvatske u Bonnu, Nikola Kirigin, predsjednik Hrvatskog svjetskog kongresa, Vlado Gotovac, predsjednik Matice hrvatske i Ante Beljo, predsjednik Hrvatske matice iseljenika.

Skupštini su prisustvovali predstavnici šezdesetak hrvatskih udruga iz cijele Njemačke te više pojedinaca.

Nakon usvajanja statuta, birana su tijela HSK-a u Njemačkoj. Za mjesto predsjednika kandidirali su: dr.Lazar Dodić, prof.dr.Drago Novak, dr.Stanislav Janović i Tonči Bača. Dr.Stanislav Janović dobio je najveći broj glasova te je izabran za predsjednika HSK-a u Njemačkoj.

U predsjedništvo HSK-a u Njemačkoj dalje su izabrani: Prof.Zlatko Canjuga iz Stuttgarta, Branko Marić iz Kölna, Edvin Bukulin iz Flörsheima, Maja Runje iz Wiesbadena, Mario Talić iz Nürnberga, Josip Kocijan iz Neussa, Milan Antolković iz Münchena, dr. Ivo Jolić iz Ulma, fra Josip Bebić iz Kölna, Josip Kardum iz Frankfurta, dr.Josip Trohar iz Straubinga i Željko Šturman iz Hamburga. Izabrani su zatim i članovi ostalih tijela; kongresnog odbora, časnog suda te nadzorniči blagajne.

Svjetski hrvatski kongres svjetska je inicijativa koju su pokrenuli neki od najistaknutijih hrvatskih iseljenika u želji da stvore jaku svjetsku hrvatsku iseljeničku organizaciju, po uzoru na Židovski kongres.

Svjetski hrvatski kongres organizira se prema državama u kojima žive Hrvati. Iako je stvaranje nacionalnih tijela popraćeno velikim teškoćama, u većini zemalja u kojima žive Hrvati održani su tijekom prve polovice ove godine osnivački kongresi, kako to propisuje statut Hrvatskog svjetskog kongresa.

Problemi su međutim doista mnogostruki. Počinju s prigovorima o legitimnosti postupka kojim je započeo rad Kongresa, osobnih prigovora ljudima koji su u njemu djelatni, do stalnih špekulacija o dominaciji ove ili one političke struje. Dio tih problema bio je nažalost vidljiv i u Köln-Frechenu, najjače u prigovorima da su na skupštini dominirali predstavnici jedne stranke.

Činjenica je da je privremeni odbor široko oglasio održavanje skupštine i da su na njoj mogli sudjelovati predstavnici svih hrvatskih udruga i institucija. Ako je na njemačkom kongresu doista bila prezastupljena jedna struja, onda bi se moglo reći da ta činjenica govori samo u prilog te struje.

Doista, rad u Kongresu traži ljude koji su tolerantni i konstruktivni, takvi koji ne traže konflikte i probleme, nego imaju volje i nadahnuća

U P O Z N A J T E O L I J E P U N A Š U
MALA LJETNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE U CRIKVENICI
LOGOROVANJE NA RABU

Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden i ove godine u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika priprema ljetovanja za iseljeničku djecu i mladež u Hrvatskoj.

Iz Wiesbadena će u Crikvenici ljetovati skupina djevojaka i mladića, a na Rabu nekoliko mladića.

Donosimo nekoliko podataka o ovim programima:

Mala ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture u Crikvenici

Škola će se održati u odmaralištu Stoimena u vremenu od 25.7. do 07.8.1994. Zamisljena je za mladež od 9 do 15 godina. Cijena boravka iznosi 365.-DM.

Temeljni cilj ovog ljetovanja je da djeca i mladež kroz igru i zabavu i u zajedništvu s djecom iz Hrvatske unaprijede znanje hrvatskog jezika te da upoznaju kulturnu i prirodnu baštinu kraja u kojem će boraviti. Neki oblici zabave i učenja: hrvatska pričaonica, sportovi, plesna škola, likovna radionica, glazbena radionica, ekološki tečaj.

Logorovanje na Rabu

Logorovanje će se održati u kampu San Marino u Loparu na Rabu u vremenu od 06.8. do 17.8. 1994. Zamisljeno je za mladež od 12 do 17 godina. Cijena boravka iznosi 300.-DM.

Temeljni cilj ovog ljetovanja je odmor i druženje mladih iz inozemstva i Hrvatske. Mladi će se za vrijeme logorovanja susresti s ovim temama: život u šatoru, biljni i životinjski svijet otoka Raba, ribari i ribarska oprema, osnove meteorologije, vatrišta i vatre, protupožarne mjere, orijentacija i topografija, priprema jela, noćna i danja signalizacija, izvidjanja i zapažanja, itd.

Draga djeco, drage djevojke i mladići, dragi roditelji; mjesta još ima, javite nam se !

DJELATNOST RADNE SKUPINE ZA POVIJEST I POLITIKU

RADNA SKUPINA ZAPOČINJE PROJEKTOM OTVORENA POSLIJEPodneva

U okvirima Hrvatske kulturne zajednice djeluje Radna skupina za povijest i politiku. Skupina medju Hrvatima u Wiesbadenu djeluje već godinu dana.

Rad u javnosti je počela u studenom prošle godine kada je održana prva otvorena video-večer s temom iz najranije hrvatske povijesti.

Iza toga održani su daljnji otvoreni razgovori članova skupine sa zainteresiranim posjetiteljima o temama iz hrvatske povijesti i kulturne baštine.

U ožujku ove godine održana je treća video-večer, ovaj puta s temom iz novije hrvatske povijesti, temom koja je posjetitelje potakla na zanimljiv i pomalo buran razgovor.

Zadnjih mjeseci skupina radi na pripravi velikog programa koji bi sadržajem zainteresirao i obuhvatio sve dobne strukture Hrvata u Wiesbadenu. Program se sastoji u nakani da se u prostorijama Hrvatske župe jednom u mjesecu organiziraju redoviti nedjeljni susreti.

Osnovni smisao otvorenih poslijepodneva je u druženju, no program zamišlja ponudu pripremljenih tematskih sadržaja koji bi bili zanimljivi, poticajni i informativni.

Razmišlja se o ponudi sljedećih sadržaja:

- video-večeri s temama iz različitih područja
- razgovori sa stručnjacima iz Hrvatske i Njemačke o politici, umjetnosti, književnosti, znanosti itd.
- razgovori s predstavnicima Vijeća stranaca grada Wiesbadena
- razgovori s djelatnicima Hrvatske župe i Socijalne skrbi
- razgovori s roditeljima i mladeži o problemima školovanja djece; o nastavi hrvatskog jezika
- razgovori o obiteljskoj problematici, zdravlju, seksualnosti itd.

Ovaj program želi ponuditi forum za otvorene i slobodne razgovore, a jedna mu je od osnovnih ideja da u njegovoj realizaciji sudjeluju oni koji su za samu temu zainteresirani.

Josip Grbešić

RECITAL POEZIJE BORISA MARUNE

Wiesbaden, 16.5.1994.

Srdačno vas pozivamo na

recital poezije

Borisa Marune

koji će se održati u Wiesbadenu,
u restoranu "Split", Wielandstr. 7
u ponedjeljak, 16. svibnja s početkom u 19.30 sati.

Sudjeluju:

Stipe Ciciliani - interpretacija
Maja Runje - pjesnik i njegova pjesma
Goran Pinterić & Maks Ladić - gitara

Organizator: Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden

Na recitalu poezije Borisa Marune 16.5.1994. u prostorijama restoranta "Split", kojeg je obitelj Karković za ovu priliku zatvorila za uobičajene goste, okupili su se posjetitelji, pjesnikovi poštivatelji i oni koje je znatiželja navela da ga dodju upoznati.

Proživljena i zanosna interpretacija Imočanina, dr. Stipe Ciciliani je i burna gitara mladih gitarista Pinterića i Ladića potaknula je na mnogo misao i jaki osjećaj.



Gitaristi



Recitator

BORIS MARUNA

Pjesnik borbe za opstanak; pod Velebitom i na svakom drugom mjestu

Boris Maruna pripada ljudima kojima mjesto s kojeg polaze suodredjuje sudbinu, što je, kao i kod svih stvari koje u čovjekovu životu ulaze duboko pod kožu, i sreća i nesreća: rodio se 1940. na južnom rubu Velebita, u Podpragu iznad Obrovca. Kulturni krug Novigradskog mora, s rubovima u Posedarju, Pridragi, Novigradu i Karinu, a sa sjeverne strane uz Obrovac, Maslenicu, pa uz istočno podnožje Velebita prema Paklenici, Rovanjskoj i Barić-Dragi, po svojoj je naravi dinarski u svoj kompleksnosti tog pojma. Tamo na raskrižju između istočne Like, što znači između Budakovog Lovinca, ali i Gračaca, te Bukovice sa Škabrnjom, ali i sa Islamom Grčkim i Kistanjem, pale ozbiljne bure i ozbiljna sunca.

Tu je živio u obitelji koja je stajala iza državnostvarateljske hrvatske ideje, vidala u vrijeme dječakova djetinjstva ružne rane i strahovala kako ostati na nogama.

Evo jedne slike iz Marunina djetinjstva kojom opisuje kako je slušao kako ozbiljni ljudi u poratnim danima govore o ostvarenju bolje budućnosti radnog naroda, o zajedničkom kazanu za sve, pa kaže: /Uzimajući u obzir pravdu i teren u mom užem zavičaju, ja sam taj zajednički kazan zamišljao na vrhu Velebita. I takav je kazan, doduše, predstavljao nemale logistične probleme, zahtijevao stanovitu okretnost i alpsku vještinu samoposluživanja, ali pod pretpostavkom da bi iz velikog kazana bilo moguće napuniti i veliki lonac, činilo mi se da to ne bi trebala biti veća prepreka za moju braću i mene: sanjali smo hranu; isplatilo bi se, pod najtežim okolnostima, jednom tjedno popeti na Velebit, ako znaš da ćeš, recimo, sići sa sedmodnevnom porcijom paštefažola i odabranih komada bravetine/ Na sreću, taj moj kazan nije nikada osvanuo na vrhu Velebita, ni bilo gdje drugdje. Nekako u isto vrijeme primjetio sam da su nekakvi američki paketi skloniji drugima nego meni. I ne samo ti paketi. Nije mi bio sklon čak ni američki hibridni kukuruz, koji je imao izgled konjskih zubi i koji smo, valjda stoga, zvali "zubara". Dok su drugi raspolagali s vrećama tog kukuruza, moja braća i ja skupljali smo u prašini obrovačkog pristaništa rasuto zrnje koje je naša majka prala, sušila na suncu i potom nam ga dijelila kao nadomjestak za večeru, svakom po jednu stolnu žlicu /("Trzaji").

Maruna na istom mjestu dalje raspravlja da je usprkos toj ishrani kasnije u životu s nevjericom slušao liječnike i psihologe koji su na temelju znanstvenih istraživanja uvjerali da je slaba ishrana u djetinjstvu uzrok mentalnoj deficijenciji nekih ljudi. Doista, Marune nisu zaglupile od rijetkih prašnjavih kukuruznih zrna, ali zrna ni izdaleka nisu bila beznačajna. Nad sakupljačima je ista ona sila koja ih je natjerala da se sagnu u prašinu i dalje, još jače, prijetila: obitelj napušta Podprag, seli po raznim mjestima u Hrvatskoj, završava na koncu u Zaprešiću, postaje prigradskom radničkom obitelji.

Maruna u Zagrebu ide u gimnaziju, odnosno u nju svraća /na sat ili dva/ nakon što je /Preko nedjelje pročitao Ojadjeno zvono/ Kao stanovitu vrstu osobne borbe sa smrću/, kako kaže u pjesmi "No way" u kojoj opisuje dan /Kad je Ujević zaboravljen umirao u Vinogradskoj/ - a /Ja to nisam mogao znati/ A bilo bi mu isto i da sam znao/ Stvari su stajale kako su stajale/ Hrvatska je išla nekamo bez njega i bez mene/ Bez visokih uspravnih jablana/. Isto to vrijeme kasnije će opisivati u pjesmi "Jednoj

profesorici povijesti", pa će reći: /Kažiprstom vjerskog fanatika dijelila si svijet mog dječastva/ Na tvoju povijest i moju svijetlu budućnost/ Nikada ti nisam sasvim oprostio nepoznavanje moje povijesti/ Budući pripadnik marginalne klase/ Nisam mogao nešto izgubiti od tebe/ Naučio sam da na dugi rok nitko se ne može družiti s junacima/ Naučio sam posredno i način na koji radi povijest/ Ali nikada nisam uzeo ozbiljno tvoje predrasude:/ Sjedeći za ljetnih večeri medju vrbama uz Savu/ Nisam mogao ni pomisliti da bi tvoji junaci/ Mogli nadživjeti / Beskrajne kolone mojih mrtvih/.

Njegovi mrtvi branili su ga i čuvali medjutim tek dijelom. Vanjski se svijet prijeteći nagnuo nad Marune i tri brata bježe 1960. preko granice u Trst. Vinko Nikolić će im pomoći da se sljedeće godine smjeste u Argentini, a kasnije će Borisa Marunu izbjeglički itinerarij odvesti u Englesku, pa Španjalsku te Sjedinjene Države. U Barceloni je završio španjolske studije, u Los Angelesu angloameričku književnost, kasnije je učio informatiku, itd.

Pjesme je počeo pisati, kako kaže, "radi borbe za opstanak". Prve su se pojavile u Hrvatskoj reviji. U iseljeništvu je objavio tri zbirke: "I poslije nas ostaje ljubav" u Buenos Airesu 1964., "Govorim na sav glas" u Barceloni 1972., "Ograničenja" u Barceloni 1986., a nakon povratka 1990. u Hrvatsku, "Ovako" u Zagrebu 1992. U Zagrebu je po povratku obnašao dužnost ravnatelja Hrvatske matice iseljenika, no ubrzo je dobio jednu drugu službu. Iz toga bi se moglo zaključiti da je pjesnicima i filozofima uvijek teško. I u vlastitim državama. Možda bi se još moglo zaključiti da ni običnim smrtnicima nije jednostavno s njima.

Kakvo je pjesništvo Borisa Marune?

Prvo, njegovo rodoljubno pjesništvo odudara od plačljivog uzorka prosječnog emigrantskog pjesništva koje sanja izgublenu domovinu. Njegova svježina, prpošnost, lakoća naracije, odsutnost retorike, blaga ironija kojom lagano otklanja svaku umješanost u malogradjansku prozaičnost svijeta, govore o pravom pjesniku.

Samo pravi pjesnik bleiburšku žalost opisuje ovako: /Bleiburg u ušima u očima u zvuku/ Bleiburg u nosnicama u dodiru u prstima u kosi/ Kao nepregledni križni put kroz Slavoniju/ S jednog horizonta na drugi/ Čitav život je zapravo bio Bleiburg/ Žene i njihovi kružni problemi Bleiburg/ Hrvati Bleiburg/ Želis podrezati nokte Bleiburg/ Odeš na par dana u Meksiko Bleiburg/ Dobiješ kakvo pismo Bleiburg/ Pozovu te u New York Bleiburg/ Kupis flašu Johny Walkera Black Label Bleiburg ("Bleiburg, uvijek Bleiburg).

No, tema Maruninog pjevanje, njegove " borbe za opstanak" kako on kaže, nije samo hrvatsko pitanje. Maruna pjeva, bori se za opstanak, kao svaki osamljeni čovjek kojemu je odgovoriti na opća pitanja jer ga je pogodila sudbina da intenzivno vidi sebe i svijet. I to radi kao pravi pjesnik.

U pjesmi "Jutro kada sam napokon očistio svoju sobu" on priča o jutru u kojem je u svojoj sobi obrisao prašinu, pomeo pod, prišao policama za knjige i počeo ih bacati kroz prozor. Prvo je bacio Homera, pa onda Šeneku, Horacija, Tassoa, Chaucera, Miliona, Dantea, Byrona, Puškina, itd. Čekao je /munju iz vedra neba/ Potres koji bi sraunio zemlju/ Rak na grlu/ Bilo kakvu nesreću/ koja bi ga kaznila za svetogrdje. /Ali ništa se ozbiljno nije dogodilo/ Kao što je po svoj prilici i trebalo očekivati/. Zatim je bacio i Hrvate, koji su mu se doduše obraćali, no nisu molili za milost: /Džore Držić me suznih očiju zamolio/ Da pozdravim njegovu vilu/ Sto ću svakako učiniti prvom prilikom/ Mavro se zalagao za moje pravo da pjevam u slobodi/ Zoranić me slao u planinu/ S koje sam kao dijete jedva

sišao živ/ Gundulić je pokušavao da uredi stvari/ Na gosparski način/ Pregovorima i kompromisom/ Matoš je zgrčenim kažiprstom pijano tvrdio/ Da sam ja zapravo u pravu/ Zbog čega ga i sada nosim u duši/ Vidrić se ispričavao blizinom Stenjevca/ i /soba je napokon bila djevičanski čista/ Zrak savršeno svjež / pa Maruna zaključuje: /Ako, izjutra ili uvečer napregnute sluh/ Ako se zaista saberete/ Ako više ništa ne očekujete od života ljubavi/ Ili budućih naraštaja/ Možete ih čuti kako utaman/ Pjevaju ("Jutro kada sam napokon očistio svoju sobu").

Utaman... Marunina egzistencijalistička skepsa proviruje iz mnogih pjesama, najjače iz njegovih najljepših, iz "Psa" i "Calxa" u kojem kaže: /Čovjek u mojim godinama imao je priliku da se sjeti svega/ O čemu su ljudi mogli misliti prije njega/ Da zaključa da ga nikamo nije odvela fizika niti metafizika/ Da je sudbina riječi u njihovu zvuku/, a onda /Ovo je sva vječnost koja mi je dana/ U njoj se polako talože snjegovi kao što sigurno snježi/ U duši beskonačna broja. Kao krugovi iza kamenčića bačena u vodu, ja jesam/ I nisam/. Zadnji stih te pjesme je: /Preostaje sve manje vremena da me voliš/...

Je li Maruna-filozof agnostik ? Misli li on ozbiljno s jednokratnošću, konačnošću, povijesnošću egzistencije? Misli li on poput Sartrea, na kojeg tu i tamo podsjeća pokoja misao, da smo u svijet bačeni bezrazložno i da nas od toga može spopasti samo mučnina ?

Vjerojatno misli, autorica nije sigurna jer nepoznaje temeljito njegovo djelo niti kritičke radove o tom djelu - pjesme je, s nestrpljenjem, čitala kao "laik". Izvjesnim se čini da je Maruna čovjek koji se igra, koji putove ostavlja otvorenima. koji se teškim stvarima smješka u oči i nad njima očajava, isto u oči, koji u najboljima od njih želi sudjelovati. Izvjesno je osim toga da sumnja, da radi toga međjutim takodjer ne kuka: možda zato jer je iz Podpraga, jer se rano susreo sa slobodom; zrnje iz prašine iskoristio je u svoju korist, nije ga obvezalo ni uz koga, u svijet je krenuo prepustajući se dojmu i zato je u njegovom prvom planu individualna sloboda i to ,kako to sa slobodama biva, kao mučenje i kao dragocjenost. U tom trenutku njegova pjesnička skepsa, materijalizam, onoliko koliko ga ima, dodiruje najfinije i najdragocjenije metafizičke crte.

Maruna je medju najboljim hrvatskim pjesnicima.

Maja Runje

PRILOG IZ NJEMAČKO-HRVATSKOG KLUBA 1000 WIESBADEN

POMOĆ DJECI OBOLJELOJ OD RAKA U BOLNICAMA U SPLITU I ZAGREBU

Jedna od humanitarnih inicijativa našega kluba posvećena je djeci oboljeloj od raka koja se liječe u "Kliničkom bolničkom centru" u Splitu i u "Kliničkoj bolnici Merkur" u Zagrebu.

Liječenje ove djece, koja uglavnom pate od limfatične leukemije, zahtijeva terapiju koja je izuzetno skupa i koju hrvatsko zdravstveno osiguranje teško može financirati. Stoga se često događa da djeca u teškom stanju mjesecima leže u bolnicama i čekaju da se pribavi skupi lijek. Tako se gubi dragocjeno vrijeme koje može biti odlučujuće za ishod liječenja.

Naš klub preuzeo je zadnjih mjeseci brigu za nabavku lijekova za desetero djece u bolnici u Splitu i za troje djece u Zagrebu. Nabavku lijekova financiramo dijelom iz sredstava Njemačko-hrvatskog kluba, a dijelom sponzorstvom proizvođača lijekova kojima se obraćamo za pomoć.

Poznata su nam imena djece koja se liječe lijekovima koje osigurava naš klub. Liječnici nas obavještavaju o početku terapije, o njenom toku i ishodu. Stoga ovu bolesnu djecu nazivamo i smatramo svojom kumčadi.

Ova inicijativa iziskuje od nas velike financijske napore, no veliko je zadovoljstvo znati da sudjelujemo u spašavanju dječjih života. Bez terapije djeca su naime osudjena na smrt, a terapija donosi izlječenje u većini slučajeva.

Uspješnija pomoć u ovakvim humanitarnim akcijama za ljude u Hrvatskoj moguća je povećanjem članstva našeg kluba i poboljšanjem suradnje sviju nas. Stoga pozivamo sve one koji još nisu naši članovi da nas svojim savjetima i radom ojačate. Naša godišnja članarina iznosi 100.-DM.

Esad Kulović
Predsjednik Njemačko-hrvatskog kluba 1000 Wiesbaden

KLINIČKA BOLNICA SPLIT
ODJEL ZA DJEČJE BOLESTI

Želim ovom prigodom istaći da nam je Vaša pomoć, kao i pomoć drugih donatora bila dragocjena i s ponosom možemo istaći da je ipak većina djece oboljela od ovih teških bolesti, nekada smrtnih bolesti, danas izliječeno. Nalaze se i dalje pod kontrolom naše hematološke ambulante, ali im na sreću lijekovi nisu potrebni.

Svima moj srdačan pozdrav, sa štovanjem,

KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR SPLIT
KLINIČKA ZA DJEČJE BOLESTI
Medicinski fakultet Sveučilište u Zagrebu

Doc. dr. Ljiljo Balarin



Dio pisma iz bolnice u Splitu djelatnicima
Njemačko-hrvatskog kluba Wiesbaden

Hrvati iz Wiesbadena i šire okolice potpomažu "Otočnu vezu"

U prošlom broju "Riječi" pisali smo o izgradnji 110 kV-nog dalekovoda od Meline do Zadra preko otoka, čijim će dovršenjem prestati energetska izoliranost južne Hrvatske. Pisali smo o ogromnom značenju toga projekta za gospodarski oporavak južnih krajeva naše domovine i jačanje njene obrambene sposobnosti protiv upornog i nepomirljivog srpskog agresora. Istaknuli smo da su financiranje preuzeli hrvatski iseljenici, ali ne više kao darovatelji, nego kao ulagači, kojima će ulog - uvećan za kamate - biti vraćen nakon nekog vremena. Zbog velike važnosti projekta i novog oblika pomaganja putem ulaganja, HKZ Wiesbaden aktivno sudjeluje u promičbi "Otočne veze". Kao što smo u prošloj "Riječi" najavili, potražili smo Hrvate, koji ulažu u "Otočnu vezu" i zamolili ih za dozvolu objavljivanja njihovih imena. Većina ih je pristala jer su se složili s potrebom daljnjeg širenja kruga ulagača, ali kod njih nekoliko je prevladala suzdržanost. Lista je nepotpuna i stoga što sigurno nismo saznali za sve ulagače, pa ih molimo da nam se jave kako bi u sljedećem broju listu upotpunili.

Objavlivanjem ove liste nipošto ne želimo obezvrijediti trud i žrtve mnogobrojnih Hrvata koji su domovinu pomagali i pomažu na druge načine. Isključivi i strogo ograničeni cilj objavljivanja je promičba strateškog projekta "Otočna veza".

Ulagaci u projekt "Otočne veze":

Ante Jelčić, Ana i Juraj Štambuk, Tereza i Josip Smokrović, Maja i Jerko Runje, Biserka i Ivo Andrijević, Marija i Ivan Crnčić, dr. Žarko Šeremet, Anica i Zvonko Oslaković, Lijana i dr. Mato Žugaj, Mila i Mate Grgat, Kata i Ilija Rosandić, Marianne i Edvin Bukulin.

PODSJEĆAMO.

SVE ČLANVE KOJI JOS NISU UPLATILI ČLANARINU ZA 1994. DA TO STO PRIJE UČINE. PLATITI SE MOŽE NA BANKOVNI RAČUN HKZ WIESBADEN ILI KOD RIZNIČARKE GOSPODJE MARIJE BEGIĆ.

NASSAUISCHE SPARKASSE WIESBADEN
KTO: 116 027 186
BLZ: 510 500 15

PROGNANI BOSANSKI HRVATI U WIESBADENU

Jedna sudbina

Dolazim iz Zenice. Imam 32 godine. Po struci sam matematičar.

Prilike u Zenici postale su dramatične pred Božić 1992. Počelo je zločinom u Dusini kraj Lašve, u selu u kojem su Muslimani pobili veliku skupinu civila. U tom trenutku u Zenici je već bilo oko dvije tisuće Arapa, mudžahedina. U svom sam stanu u tom trenutku imao desetak muslimanskih izbjeglica iz istočne Bosne.

U Zenici je u to vrijeme postojao HVO, no njegove su vojne snage bile male, pa se njegova središnjica uglavnom bavila izdavanjem potvrda za odlazak u Hrvatsku, Prave vojne formacije bile su samo muslimanske. Uskoro zatim te će vojne formacije uništiti glavnu vojarnu HVO-a, onu u Trokuću, i to, da apsurd bude veći, granatama koje im je dala Hrvatska da podrže obranu Visokog. Tako su muslimanske vojne snage postale jedina sila u gradu.

Osobno sam u to vrijeme bio pripadnik HVO-a no na civilnoj dužnosti u gradjevinskom poduzeću u Busovači. U Busovači smo kopali rovove, koji su se kasnije pokazali dobrima. No nakon uništenja HVO-a u Zenici, više nisam mogao izići ni u Busovaču niti na bilo koje drugo mjesto.

U Zenici su tada počeli otvoreni zločini prema Hrvatima. Nikakav otpor nije bio moguć: u gradu je bilo 80 tisuća Muslimana, a doseljeno je još 80 tisuća. U prvo vrijeme unatoč takvih prilika nisam razmišljao o odlasku jer sam želio sačuvati imovinu, no krajem travnja bilo je jasno da mi prijete smrtna opasnost ako ne pokušam pobjeći.

Bježao sam preko Visokog, Kreševa, Bradine i Konjica prema Jablanici. U Konjicu su posvuda po cesti u tom trenutku ležala mrtva tijela Hrvata. Na kraju grada prolaz mi je osigurao jedan Englez koji je za to uzeo novac i dao ga nekom muslimanskom zapovjedniku. U Mostaru sam noćio u Sjevernom logoru i zapovjednik me te večeri uvjeravao kako nemam pravo u ocjeni muslimansko-hrvatskih problema. Za par dana ću u Splitu čuti da je Sjeverni logor pao radi izdaje muslimanskih suboraca koje je hrvatski zapovjednik hvalio.

U Splitu sam se susreo sa suprugom koju sam iz Zenice poslao u siječnju i s bratom koji je pobjegao iz Banja Luke. On je mučio svoje brige: kako je diplomirao medicinu u Banja Luci, hrvatske sveučilišne vlasti nisu mu priznavale studij i tražile su da ponovi dvadesetak ispita.

U Splitu za nas nije bilo posla i tada sam odlučio sa suprugom krenuti u Njemačku. Možda bi me netko pitao zasto se nisam priključio hrvatskoj obrani u Herceg-Bosni. Istina je da vjerojatno jednostavno nisam tip junaka. Osim toga ukupna politička situacija mi je bila nejasna. Srednja se Bosna činila žrtvovanom. Usto, moj ulazak u HVO potpuno bi ugrozio moje roditelje u Banja Luci.

Za put smo imali hrvatske putovnice koje su nam omogućavale slobodan prijelaz granica. U Njemačkoj, u Wiesbadenu gdje je već bilo nekoliko ljudi koje sam poznavao iz Bosne, prijavio sam se zajedno sa suprugom sa starim jugoslavenskim pasošem na kojem je bila naznaka da smo iz Bosne. U tom trenutku hrvatski se državljani više nisu mogli prijavljivati kao

izbjeglice i da smo pokazali hrvatske putovnice ne bismo bili dobili dozvolu boravka za izbjeglice.

Bio je lipanj; mi smo bili na ulici a bojali smo se prijaviti uredu za smještaj prognanika jer smo znali da nas čeka zajednički smještaj u užasnim, prenatrpanim i prljavim skloništima. Nekoliko dana smo spavali u jednoj sobi s prijateljima iz Banja Luke, a nekoliko dana čak vani u šumi. Imali smo međjutim u toj stvari sreću; Caritasovi djelatnici pronašli su nam jedan mali, skroman stan. I danas nam je jasno da je to bila sreća, jer rijetko koja izbjeglička obitelj ima stan.

Takodjer sam našao posao, što takodjer nije uobičajeno. Poznato je da u Wiesbadenu boravi oko pet tisuća izbjeglica iz Bosne - od toga oko osamsto Hrvata - i tržište jednostavnih zanimanja u kojima nije potrebno znati njemački je već odavno iscrpljeno. Ja radim najteže fizičke poslove u jednom američkom poduzeću, isključivo u noćnoj smjeni od 12 do 9 sati i to za 11.-DM bruto po satu.

S njemačkom policijskom upravom stalno imam problema. Prvi je da od mene, kao i od svih bosanskih Hrvata, traži bosansku putovnicu. Ja to ni u kom slučaju ne mogu prihvatiti, jer ne želim uzeti putovnicu države koja me je protjerala. Ja jednostavno ne mogu biti gradjanin takve države. Osim toga bosansko državno predstavništvo, tj. muslimansko predstavništvo, traži 370.-DM po putovnici, što ja, kad bih i htio, ne bih mogao platiti. Predstavništva usto od Hrvata čak traže izjave o tome što su u Bosni od početka rata radili, što pogotovo ne želim potpisati.

Razočaran sam da njemačke vlasti, koje poznaju sve te probleme, nemaju nikakvog razumjevanja: Bosna je za njih formalno priznata država. Radi toga jer nemam bosansku putovnicu, pravo boravka mi se izdaje samo na mjesec dana, što znači da mi je i radna dozvola stalno u pitanju.

Ja zaradjujem 1.400.-DM mjesečno, moja supruga čisti nekoliko sati dnevno i zaradjuje par stotina maraka. Kada dobijemo plaću, prvo rasporedimo novac prema odredjenom planu: jedan mjesec šaljem pomoć mojim roditeljima u Banja Luku, drugi, roditeljima moje supruge u Jajce, treći mom bratu koji mora završiti studij u Splitu, a četvrti rođjacima u Zenicu. Mogućnost da pomažemo ovim ljudima daje nam snagu da izdržimo.

No, jako nam je teško. Naša vlastita situacija i situacija Hrvata srednje Bosne nam se čini bezperspektivnom. Posebno bolno nas se doimlje stav Hrvata-starosjedilaca u Wiesbadenu prema nama, izbjeglicama. Cini mi se da su svi otupili i nisu spremni pomoći. Znam za slučaj jednog mladića koji je ovamo izbjegao nakon teškog ranjavanja, ovdje dugo bio u bolnici, a da ga nitko nije posjetio. Često se čuje da izbjeglice ne mogu naći, čak ako bi i platitili, osobu koja bi im telefonirala za stan ili posao ili s njima išla liječniku.

Naša osobna nastojanja u ovom trenutku su koncentrirana na to da iz Bosne izvučemo naše roditelje, jer ne vjerujemo u poboljšanje. Prilike u Banja Luci su grozne: moji roditelji žive kao robovi. U svakom trenutku u kuću može ući koji bilo Srbin, kao privatna osoba, i narediti im da im idu raditi. Iz kuće su im, naravno, već sve vrijedno davno odnijeli. S druge strane, hrvatska država im onemogućava zamjenu imovine za Hrvatsku.

Mislim da su Hrvati srednje Bosne strašni gubitnici ovog rata i da za nas u Bosni neće biti budućnosti. Stoga smo moja supruga i ja poduzeli sve korake za iseljenje u Novi Zeland, Australiju ili Kanadu.

Mato Perković

Suradnja s društvima u Frankfurtu

Kao i tijekom prošle godine Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden je u više navrata pozivana na suradnju pri održavanju predavanja i tribina hrvatskih društava u Frankfurtu.

Posebno plodnu suradnju KHZ Wiesbaden njeguje s Udruženjem bivših studenata i prijatelja hrvatskih sveučilišta u Njemačkoj ("AMAC") od kojeg je zadnjih mjeseci bila pozvana na idejnu suorganizaciju za predavanja političara Zdravka Tomca, u ožujku, te predsjednika Društva književnika Hrvatske Nedjeljka Fabria, u svibnju.

KKZ Wiesbaden je također bila idejni suorganizator za predavanje generala i vojnog stručnjaka Antuna Špegelja koje je priredilo Hrvatsko kulturno društvo za rajnsko-majnsko područje u Frankfurtu u veljači ove godine.

Suradnja s Generalnim konzulatom Republike Hrvatske u Frankfurtu

Predstavnici HKZ-a Wiesbaden u više su navrata sudjelovali u radnim razgovorima s djelatnicima Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Frankfurtu.

Prigodom proslave Dana državnosti sudjelovali su i u lijepom i svečanom prijemu kojeg je upriličio gospodin Zdenko Karakaš, generalni konzul, 1.6.1994. u Frankfurtu. Središnja točka prijema bilo je predavanje Smiljana Šimca, visokog djelatnika Ministarstva valjskih poslova Republike Hrvatske o aktualnim političkim prilikama u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini .

VIJENAC

novine Matice hrvatske za književnost, umjetnost i znanost.

Godisnje izlazi 20 brojeva. Jednogodišnja pretplata za Europu je 100.-DM. Članovi Matice hrvatske mogu koristiti popust od 25%.

Devizne uplate valja doznačiti na račun kod Zagrebacke banke Zagreb broj 30101-620-16-25731-3206505, s naznakom za Vijenac.

O B A V I J E S T I

Ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture

Crikvenica, 25.7 - 07.08.1994 ; Ljetovanje djece i mladeži;
Organizacija: Hrvatska matica iseljenika Zagreb i Hrvatska
kulturna zajednica Wiesbaden.

Logorovanje na otoku Rabu

Rab, 8.8 - 21.8.1994; Ljetovanje djece i mladeži na otoku
Rabu; Organizacija: Hrvatska matica iseljenika i Hrvatska
kulturna zajednica Wiesbaden.

Dunja Knebl :Stare, nepoznate hrvatske pjesme

Koncert starih nepoznatih hrvatskih pjesama pjevačice Dunje
Knebl; gitara; Wiesbaden, "Pius-Haus", nedjelja, 26.06.1994.
od 19 sati. Organizacija: Hrvatska kulturna zajednica
Wiesbaden.

Medjunarodno ljetno slavlje

Štand i kulturni program na tradicionalnoj priredbi Grada
Wiesbadena; Wiesbaden, Markt Platz, nedjelja, 10.07.1994. od
10 do 22 sata; Organizacija: Hrvatska kulturna zajednica
Wiesbaden i druge hrvatske udruge.

Lav Znidarčić: Uloga Crkve u hrvatskom narodu

Predavanje; subota, 9.10.1994; Organizacija: Hrvatska
kulturna zajednica Wiesbaden.
